

Telegraful Român

Apare Marția, Joia și Sâmbăta

Abonamentul:

Pe un an 32 coroane.
Pe șase luni 16 cor. — Pe trei luni 8 cor.

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Măcelarilor Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză. — Articole nepublicate nu se inapoiază.

Prețul inserțiunilor, după învoială

Abonamentele și inserțiunile
să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Măcelarilor Nr. 45.

Insemnări

„Glasul Bucovinei”

A reînviat. Și parecă e mai mândră și mai fermecătoare Bucovina de astăzi. Amintiri mărețe, amintiri de vrajă i-au întărit duhul mult sbuciumat și i-au mântuit și înălțat credința, obsedată de atâtea ispite vrăjmașe. N'au lăsat-o pradă morții. Și glasul ei stăpânit de vraja tirii, de conștiința limpede a marelui trecut, a zilelor de glorie sfântă, pătrunde în inimi ca un psalm, ca un cântec de tainică chemare ca o colindă care vestește mântuirea cea de mult dorită.

E colinda cea mai sfântă. Născută din inexorabila trebuință de manifestare a sufletului românesc. Nădejdea care ne-a călăuzit sufletul prin primejdioasele văltoiri ale vieții astăzi luminează gândul tuturor, învie și adună fărâmiturile împrășchiate.

O mână de bărbați, frunțași luminați și de inimă ai frumoasei Bucovine s'au strâns într'un mănunchi pentruca să-și orienteze de la deosebire, sănătoasă și cinstită, să vestească tuturor vrerea cea mare, plămădită în sinul vremurilor și coaptă în cuprul suferințelor.

Organul de manifestare al sfătuirilor de orientare și de comună purcedere a vrerei înțelepte e revista chemată zilele acestea la viață sub numirea «Glasul Bucovinei».

Vrerea românilor bucovineni o spune revista în formă hotărâtă și plină de bărbăție:

«Vrem: să rămânem români pe pământul strămoșesc și să ne ocăr-

muim singuri, precum o cer interesele noastre românești.

Nu mai vrem: să cerșim dela nimeni drepturile care ni se cuvin, ci în schimbul jertfelor aduse în acest război, — jertfe mai dureroase decât ale altor popoare.

Pretindem: ca împreună cu frații noștri din Transilvania și Ungaria, cu care ne găsim în aceeași situație, să ne plăsmuim viitorul, care ne convine nouă în cadrul românismului.

Cerem să putem aduce la congresul de pace aceste postulate ale noastre prin reprezentanți aleși de noi înșine din mijlocul națiunii noastre.

Nu vrem decât ceea ce după drept ni se cuvine și eluțiând drepturile noastre nu vom scurta pe nimeni în drepturile lui».

Nădejdea cu chemările ei tainice, cu mângâierile ei dumnezeiești plăsmuește unitate, solidarizează, zdrobind toate zăgăzurile nefirești ce ne opresc în drum.

Nădejdea fraților bucovineni e și nădejdea noastră, iar vrerea lor e și vrerea noastră, căci chemarea viemii, — zice Glasul Bucovinei — este să fim uniți și la vreme cu prilej să ne spunem vrerea neînfricați și fără temere de nici o jertfă.

Cabinetul Hadik. Din Budapesta se anunță astăzi, că formarea noului cabinet ungar este încredințată contelui Ioan Hadik.

În cursul zilei de ieri au fost primiți în audiență la Arhiducele Iosif deputații naționaliști Alexandru Vaida și Ferdinand Juriga.

Spre pace

Răspuns lui Wilson. — Pace separată. — Cătră Lansing.

Atât monarhia austro-ungară, cât și Germania au răspuns în aceeași zi la nota din 24 Octomvrie 1918 a preșidentului Wilson, făcând prin răspunsul lor un nou și hotărâtor pas spre pace.

Ministrul de externe, contele Iuliu Andrássy, prin mijlocirea guvernului suedez, răspunde următoarele:

«În conformitate cu nota din 18 l. c. a Preșidentului Wilson și cu hotărârea sa de a pertracta separat cu Austro-Ungaria asupra chestiunii de armistițiu și de pace, guvernul austro-ungar comunică deplin supus, că consimte atât cu declarațiile de mai înainte ale domnului Preșident, cât și cu părerea sa din ultima notă privitoare la drepturile popoarelor din Austro-Ungaria, în special ale ceho-slovacilor și ale iugoslavilor.

«Având în vedere că Austro-Ungaria prin aceasta a primit toate condițiile, dela care d-l Preșident a făcut să atarne tratativele de armistițiu și de pace, nimic nu mai stă — după vederile guvernului austro-ungar — în calea începerii acestor tratative.

«Guvernul austro-ungar se declară prin urmare gata, fără a mai aștepta rezultatul altor pertractări, să intre în tratative asupra păcii și a unui armistițiu imediat la toate fronturile austro-ungare, și se roagă de domnul Preșident Wilson să dispună pregătirile necesare în acest scop».

Deodată cu nota lui Andrássy cătră Wilson, s'a comunicat cuprinsul

ei și guvernelor: francez, englez, italian și japonez, cu rugarea de a aproba și sprijini din partea lor propunerile expuse în această notă.

Contele Iuliu Andrássy a trimis, afară de aceasta în 28 Octomvrie din Viena următoarea telegramă cătră secretarul de stat din America Lansing:

«Domnule secretar de stat!

«Îndată după ce am primit conducerea ministerului de externe am trimis, la nota din 24 l. c. a Statelor Unite, un răspuns oficial, din care Dvoastră puteți vedea, că noi am primit toate principiile stabilite de d-l Preșident Wilson. În deplin acord cu năzuințele Preșidentului pentru evitarea viitoarelor războaie și pentru creierea unei familii de popoare, am și luat măsuri, ca popoarele Austriei și ale Ungariei să-și hotărască și să-și îndeplinească viitoarea lor formațiune cu desăvârșire neimpedecate, conform dorinței lor proprii.

«Străduința neclătită a împăratului și regelui Carol, îndată dela urcarea sa pe tron, a fost să pună sfârșit războiului. Mai mult decât ori și când este astăzi dorința aceasta a domnitorului și a tuturor popoarelor din Austria și din Ungaria, care sânt pătrunse de convingerea, că soarta lor viitoare se poate promova numai într'o lume pașnică, liberă de sguduirile, lipsele și amărăciunile războiului.

«Mă adresez de aceea cătră Dv., d-le secretar de stat, cu rugarea, să binevoiți a stăruți la Preșidentul Statelor Unite, ca în interesul umanității și în interesul tuturor popoarelor, care trăiesc în Austria și Ungaria, să se pună la cale armistițiu imediat pe

FOIȘOARA

Măestrul meu

Din tovarășia lui Pluto, cogemite căne trândav, și a unei fetișcane cam de o vârstă cu care mă sbânguiam, din împărăția mea în lumina orbitoare a amezilor ferbinți de vară, între spini și brusturi... din funduri de livadă și pivniță... m'am pomenit într'o bună dimineață în clasa l-a primară la popa Ghiță, «varga lui Dumnezeu», cum îi umbra faima.

De-aș încerca să încheg, din acel mijit de viață, o icoană luminoasă și statornică apoi alta... și alta... să le înădesc, să le înviez cu suflarea caldă a poeziei, n'aș reuși.

În mîntea mea s'amestecă val vârtej crâmpee de imagini, unele licărind brusc și nelînchipt de limpede, în rari răstimpuri, altele mai statornice, dar depărtate, aproape șterse, în lumina piezișă a amintirii...

Turnul lui Sfântul Ioan, enorm, prăvălindu-se par'că din slava cerului cutreerat de nouri, căsuța și trandafirii dascălului, povârnișul care da spre piață, dealungul unui zid înalt, întunecos, garnisit de murdării, mazăgălit cu chipuri și inscripții urâte...

Popa Ghiță era popă ca toți popii-

De unde și până unde varga lui Dumnezeu?!... Problema aceasta mă preocupa mereu, și mă holbam la el, când se preumbla printre bănci, legănându-și antereul, cu mâinile la spate, tușind și scuișând...

Varga lui Dumnezeu... ce prostie!... De odată țin minte se întoarce ca fulgerul și se opri drept în fața lui Mărgărint.

Cu degetul arătător îndreptat spre el ca un pumnal, strigă:

— Bumbii, mă... cum te chiamă... scoate bumbii!

— Mărgărint, domnule, n'am bumbi. Zău n'am... să-mi crăpe...

— Așa?... da aștia ce-s?... și scoate din sinul lui Mărgărint un șirag de bumbi, de jumătate stânjen... alămuri în toată frumuseța... bumbi de toate soiurile și calibrurile; întreg depozitul lui Mărgărint care era furnizorul clasei și al școlii. Era tocmai sezonul bumbilor. În recreație sunau gardurile.

Mărgărint era ruinat... Un fior de groază străbătu clasa.

Șiragul de bumbi, dispără în sertarul catedrei, unde dormeau somnul veciei atâtea mingi topite, atâtea arșice și un arsenal întreg de prăștii...

Mâna popii se ivi înarmată de o varga subțire și lucioasă.

În gândul meu: «Varga lui Dumnezeu».

— Mărgărint, palma!
— Dom'le, Dom'le...
— Palma, Mărgărint.
Varga fulgeră în aer, un plesnet...
— Văleu!
— În genunchi!...

... Și cum sta ingenunchiat în fața casei, l-am privit cu luare aminte. Nu-l băgasem în samă până atunci.

Numai o predilecție declarată pentru jocul de bumbi m'ar fi apropiat de el. Specialitatea mea erau arșicele.

Astăzi, după atâtea amar de ani, chipul său blând, palid, pe care soarta își infipse de pe atunci, stigmatul unei chemări neobișnuite, anevoc se desprinde din întunec și uitare.

Sub fruntea lui albă, chinuită, ochii lui albaștri, roșiți de plâns, mă ardeau străini, muștrători și ageri.

Simțea pe semne valul de compătimitate, de simpatie, care pornea de la mine. Am știut deodată că Mărgărint era altfel ca ceilalți băieți...

Trecură săptămâni. Într'o recreație, tîmbălău mare.

Toată clasa se adunase în jurul lui Mărgărint.

— Ce-i?
— Mărgărint face poze...

Ceva se urni adânc în sufletul meu inima-mi prinse să bată tare ca în fața unei primejdii. Mă apropiai. Mărgărint de semna pe un caiet destrămat, pătat cu cerneală violetă, luarea Griviței... Dorobanți frumoși, în strașnicul avânt al asaltului, cu baionetele întinse, tăind nouri de fum. Turci îngroziți cu turbane enorme, prăbușiți în funduri de șanțuri, steaguri zdrențuite...

Din clipa aceea eram nedespărțiți. Mărgărint mă învăță să fac dorobanți, cai și turci. Mă iniță în taina plasticității norilor de pulbere, a mișcărilor violente, în mecanismul armelor de foc și a tunului.

Și acum mă petrec privirile lui arzătoare, când întunecate, străine, când pline de soare... profetice par'că!...

De la el purced. El e măestrul meu cel dintâi și cel din urmă.

Dar isvorul acesta, în care fierbea fără umbră de îndoială seva renașterii noastre, începutul acela care să cutremure și să uimească lumea, pe care-l pândim și așteptăm cu toții... avea să sece.

Într'o dimineață se răspândi în clasă vestea:

— A murit Mărgărint...
Rămăsei încremenit.
Aflai mai târziu, că-l secerase tifosul endemic în mahalaua Precistei din Piatra în luncile joase ale Bistriței.

toate fronturile și să se înceapă tratativele de pace».

În cercurile politice vieneză se spune, că guvernul Germaniei a fost înștiințat despre nota austro-ungară către Wilson, și că domnitorul Carol a trimis, în această chestiune, o telegramă către împăratul Wilhelm.

Nota Germaniei trimisă lui Wilson, este următoarea:

«Guvernul german a luat act despre răspunsul Preșidentului Wilson al Statelor Unite. Președintele cunoaște schimbările radicale, care s'au petrecut și se petrec în viața constituțională germană.

«Tratativele de pace sânt conduse de guvernul poporului, în mâinile căruia se găsește de fapt și în mod constituțional drepturi de putere hotărâtoare. În aceleași mâini este pusă și puterea militară.

«Astfel guvernul german așteaptă propunerea de armistițiu, care să introducă o pace a dreptății, după cum este arătată în declarația Preșidentului».

Maiestatea Sa către armată

Următorul ordin s'a dat din partea Majestății Sale domnitorului către armată și flotă:

„Soldați!

„Se apropie ziua, care vă aduce vouă întoarcere la cămin și pace. Datoriile ce trebuie să le mai împliniți până la sosirea acestui moment, sânt dintre cele mai grele.

„Virtuțile voastre militare, priceperea voastră, curajul vostru de a vă jertfi decid astăzi mai mult ca ori și când viitorul tuturor popoarelor monarhiei fără excepție și fără deosebire.

„Faptele voastre probate în nenumărate bătălii, credința și supunerea voastră de fier, care v'au făcut destoinici de fapte glorioase incomparabile, vor alcătui și mai departe stânca, de care trebuie să se sfărme toate atacurile și vartejurile. Vremea este plină de mari iritațiuni. Acestea nu trebuie să se instăpânească asupra armatei și flotei.

„Soldați!

„Datoriile voastre sânt curate și simple ca jurământul vostru, ce l-ați pus în fața Atotputernicului. Jurământul acesta nu

Eram singur; în recreație s'aduna dese ori clasa, când desemnam ca Mărgărint, doborâni falnici, tăind nouri groși de fum în șrașnicul avânt al asaltului...

O patimă ucigătoare incolțea în mine. Era moștenirea lui Mărgărint, cel din tăi și cel din urmă măestru al meu.

Fie-i țărâna ușoară!...

Lascăr Vorel.

Sonet

Din veacurile scurse'n veșnicie
Și până'n miezul clipelor de acuma,
Nădejdea noastră a fost numai una,
Senină ca isvorul cu apă vie.

Cercatu-s'au zadarnic totdeauna
Firi plămădite'n umbră, din mânia
So frângă... dară dorul de moșie,
Cu cât îl frângi, cu atâta crește n'runa.

Nădejdea noastră și cere întruparea
Acum, când tunul bubue năpraznic
Și'n neguri grele-i îmbrăcată zarea.

Să fugă'n lături ori și care paznic
Și să ne-asculte umilit cântarea,
Ce-o vom cânta la mult doritul praznic.
Vasilie Stoicaneu.

poate să fie clătinat și răstălmăcit. În puterea armată s'au simțit ca acasă toate popoarele monarhiei în orice timpuri; de aceea a și fost în stare să săvârșească lucruri atât de mari. Precum a intrat în război, tot astfel va trece și acum peste evenimentele prezentului, liniștită și conștientă, cinstită și credincioasă, spre mântuirea tuturor popoarelor! Dumnezeu să vă binecuvinte.

Reichenau, 28 Octombrie 1918.

CAROL m. p.

Declarațiile contelui Károlyi despre românii din Ungaria și Ardeal și despre naționalitățile din Ardeal

— Raport special —

Un colaborator al ziarului nostru s'a prezentat Vineri, în 25 l. c., la contele Mihail Károlyi în Budapesta, rugându-l să-i acorde un interviu relativ la chestiunea noastră națională, și relativ la chestiunea celorlalte națiuni din Ardeal.

Interviul a decurs în modul următor:

— Cum credeți a rezolvi chestiunea națională română, d-le conte?

— Toate silințele mele sânt azi într'acolo îndreptate a găsi necondiționat o înțelegere cu românii. Ar fi o greșală cardinală și acum și iremediabilă, dacă prin ușurințe politice am mai îngădui influențe externe asupra românilor din Ungaria și Ardeal, influențe ce șervesc în detrimentul înțelegerii între români și maghiari. Parerea mea nestrămutată e, că noi înșine trebuie să ne înțelegem, și că noi înșine trebuie să clădim dreptul de dispunere proprie, semnificat de Wilson. Până azi nu am, n'am cerut, un program dela comitetul executiv al partidului național român din Ungaria și Ardeal; dar voi căuta, cât mai curând, a lua contact cu conducătorii și membrii partidului național român, pentru a cunoaște vederile, tendințele și programul definitiv al românilor. Înainte de a deschide și drumul acesta, în noul meu program politic de azi, țin să declar prin publicațiunea d-tale, că nu voi opune nici un fel de «non possumus» în discuții, și voi lăsa drum liber pentru toate dorințele românești. Și dacă apoi, cu toate aceste avantagii, — fie din unul sau din alt motiv, — nu vom ajunge la rezultat reciproc satisfăcător, în acest caz sânt pentru rezolvirea tuturor divergențelor la tratativele de pace.

Hotărârea mea nestrămutată e, — dacă voi lua eu conducerea statului, — a înființa imediat un *minister român*, pentru apărarea și reprezentarea tuturor afacerilor românilor.

Am de gând a înființa un astfel de minister și pentru *săcui*, și unul pentru *sașii* din Ardeal. Dl Jászi Oszkár va fi ministrul tuturor afacerilor naționale, adică un fel de referent și șef.

— Credeți, d-le conte, că totuși Dv. veți forma noul guvern?

— Relativ la întrebarea aceasta azi încă nu pot răspunde precis. Eri, în 24 Octombrie, am refuzat, fiindcă nu vreau să lucrez cu foștii miniștri în cabinetul din ultimii ani. Azi e imprudent a spune în mod cert ce aduce în cursul politic viitorul ceas. Dar eu totuși cred, că evenimentele mă vor însărcina pe mine cu formarea și mă vor numi pe mine prim-ministru.

— Credeți, d-le conte, că va trebui să negociați cauza românilor din Ungaria și din Ardeal și cu «consiliul național român», constituit în Paris și recunoscut de guvernele antantei?

La întrebarea aceasta contele Károlyi a tresărit, apoi a devenit puțin palid și în urmă după o mică pauză a răspuns: Constituirea consiliului național român în Paris, nefiind încă verificată în ministerul nostru de externe, nu mă pot pronunța. Chestiunea aceasta îmi pare prea delicată.

— Ce credeți, d-le conte, despre viitorul României și despre viitoarele relații între România și Ungaria?

— Eu nu vreau să zic nici mai mult, nici mai puțin despre România, decât atâta că noi, Ungaria de mâine, dorim a trăi în relații leale și amicale cu România. Eu așa cred, că *diferențele existente azi, se pot lezne aplană*, pentru a realiza apoi împreună în viitor cu atât mai solide raporturi reciproce.

— Vă mulțumesc, d-le conte, pentru amabila primire, am zis, — după ce am depus, — cerându-mi-se informații despre suferințele noastre naționale în cursul războiului, — și ridicându-mă l-am rugat să-mi îngăduie publicarea interviului și în ziare mari germane și maghiare, ceea ce contele Károlyi a admis concediindu-mă.

Jászi Oszkár și românii

— O declarație —

Correspondentul nostru interviuând pe renumitul sociolog Dr. Jászi Oszkár, a primit asupra chestiunii românilor din Ungaria și Transilvania următoarea declarație în scris:

«Dreptul de liberă dispunere al popoarelor revine românilor în aceeași măsură ca și maghiarilor. E foarte firesc ca aceasta să se înțeleagă astfel, că numai românii înșiși pot să hotărască asupra împrejurării dacă voesc să rămână în comunitate de stat cu maghiarii ori nu. Referințele geografice îi îndrumă la sprijin reciproc.

După părerea mea, deslegarea chestiunii potrivit granițelor de limbă nu-i corectă; deoarece e imposibil să marchezi astfel de hotare de limbă, care ar despărți în mod desăvârșit popoarele unele de altele. Am ajunge ca și sovietele, unde deliberază orce sat la care stat voeste să aparțină. La noi situația ar fi și mai tulbură, fiindcă satele noastre în parte însemnate au populație amestecată. Rezultatul plebiscitului azi, când sistemul feudal aflător în agonie a amărât cu desăvârșire toate păturile sociale ale românilor, abea mai poate fi îndoiș. Noi însă nu voim să luăm răspunderea pentru consecințele sistemului vechi. Dați vreme democrației nouă maghiare să poată fi judecată pe temeiul faptelor ei proprii.

Principiul fundamental al soluțiunii ar fi de două feluri:

1. În ce privește școlile și toate instituțiile culturale, autonomia deplină a fiecărei națiuni ar fi să fie astfel, ca d. p. toate dările plătite de români să se întrebuințeze exclusiv pentru scopuri culturale românești. Românii ar putea în felul acesta din banii proprii să-și desvolte instituțiile culturale după plac, dela școlile primare până la universitate. Firește, pentru școlile maghiare, teatru etc. se pot folosi numai banii contribuenților maghiari. Pentru forurile superioare administrative și judecătorești ar fi deosebite organe maghiare, române etc., astfel ca fiecare cetățean să se poată înțelege în limba maternă până în ultima instanță.

2. Reorganizarea comitatelor să fie astfel ca să se întemeieze pe principiul de limbă, comitatele acestea vor trebui să îndeplinească afacerile administrative pe baza dreptului de vot universal.

O astfel de dezvoltare democratică a românilor n'ar rămânea fără înrăurire asupra României. Nici feudalismul român n'ar fi în stare să

trăiască cu mult mai mult, decât cel maghiar. De altcum atingerea între cei înrudiți prin limbi și rasă este fenomen natural, și a trecut vremea de a împiedeca comunicarea culturală ori personală între neamuri de aceeași limbă. Trebuie să considerăm de lucru firesc, dacă românii înființază cu ceilalți români de pildă o academie de știință ori politehnică. Dar nici chiar hotarele economice nu mai pot rămânea, dacă voim să înlăturăm pricinile adevărate ale războiului.

Orce izolare economică formează germenii războiului viitor, fermentul urii dintre neamuri, care pricinuește pagubă economică pentru ambele părți. Dacă deodată cu granițele spirituale se prăbușesc și cele economice, granițele politice nu vor fi nici când în stare să mai provoace între neamurile renăscute ale Europei conflicte catastrofale».

Proclamația Arhiducelui Josif

Arhiducele Josif a dat proclamația ce urmează:

Către națiune!

Maiestatea Sa, încoronatul nostru rege, m'a încredințat să aduc raporturi noastre critice o deslegare, prin care cu înțelegerea națiunii nu numai să se asigure, ci să se realizeze *neatârănarea deplină* a patriei noastre.

Este un pas hotărâtor, căci avem să dăm ființă raporturilor noastre de afaceri externe, de putere armată și în general de organizare independentă a tuturor ramurilor de administrație, în conformitate cu direcția liberală a vremii și cu interesele păturilor largi ale poporului.

Pe lângă *înfăptuirea imediată a păcii* și a asigurării sale pentru viitor, năzuințele noastre sânt inspirate de încheierea marelui federațiuni internaționale a popoarelor.

Păstrarea întregității teritoriului nostru de stat și înlăturarea primejdiei, ce ne amenință până la încheierea păcii, îmi impune problema, ca unind toate puterile naționale, să deștept sentimentul de comunitate, care singur ne poate duce la ajungerea scopului nostru.

Ne adresăm cu încredere către toți fiii credincioși ai națiunii, să sprijinească ajungerea acestei ținte, și lăsând la o parte orce contrarietate și interes personal, să păstreze ordinea legală a țării și să se înroleze cu înțelepciune, seriozitate și desinteres în serviciul marelui cauze a națiunii.

Unirea puterilor coace fructele bune înțelegerii, neatârănarea patriei, ordinea socială, organizația modernă, binecuvântările păcii și garanțele dezvoltării viitoare.

Cu toată căldura sentimentului meu patriotic cer sprijinul națiunii la problema aceasta a mea grea și urgentă.

Budapesta, 28 Octombrie 1918.

Arhiducele Josif.

Cât teritor și câți locuitori s'au separat de Rusia prin pacea dela Brest-Litovse

Înainte de război Rusia a avut o suprafață de 22.296.727 kilometri pătrați și 151.334.200 locuitori. S'au separat de ea 7 provincii și 3 ținuturi, și anume:

Polonia, Livonia, Curlanda, Ucraina, Estonia, Livonia, Finlanda și 3 ținuturi: Batum, Kars și Ardahan.

Aceste provincii și ținuturi au avut o întindere și locuitori după cum urmează:

1. Polonia 113.820 kilometri pătrați suprafață, și 13.500.000 locuitori.

2. Livonia 121.840 chlm. pătrați și 5.806.000 locuitori.

3. Curlanda 27.286 chlm. pătrați și 798.300 locuitori.

4. Ucraina cam 620.947 chlm. pătrați și 34.965.000 locuitori.

5. Finlanda 373.600 chlm. pătrați și 3.241.000 locuitori.

6. Estonia 20.248 chlm. pătrați și 507.200 locuitori.

7. Livonia 47.030 chlm. pătrați și 1.744.000 locuitori.

Ardahan 5.491 chlm. pătrați și 43.600 locuitori.

Kars 18.749 chlm. pătrați și 396.200 locuitori.

Batum 6.976 chlm. pătrați și 183.100 locuitori.

S'au separat deci total 61.184.400 lo-

cuitori cu o suprafață de 1.355,987 chlm. pătrați.

A rămas deci Rusia cu o suprafață de 20.940.740 kilometri pătrați și 90.149.800 locuitori.

Mare destul, și negreșit mai ușor de cârmuit.

Vasile Gămulea.

Știrile războiului

La frontul italian, după comunicatul oficial din 28 l. c., băntue o mare luptă la răsărit de Brenta pe o lățime de 60 kilometri.

La Piava, începând de astăzi deminează, s'au pornit lupte nouă.

Retragerea trupelor noastre din Sârbia se îndeplinește fără turburare dusmană.

Din comunicatul oficial din 29 l. c.: Frontul italian: La Piava se continuă bătaia cu mare înverșunare. Spre seară, deși dușmanul n'a reușit să ne străpungă frontul, trupele noastre dela unele puncte le am retras în cursul nopții pe o linie mai îndărăt.

Frontul din Balcani: În Albania am evacuat Alessio. La Drina este liniște.

În Sârbia dușmanul a ajuns până la Palanka.

Șeful statului major.

Un binefăcător străin

— Pentru biserică și școală —
(Fine.)

Mai înainte de a vorbi de actele sale de binefacere, care le-a săvârșit față de biserică sârbească și față de cea românească deosebit, să aruncăm puțină lumină asupra sufletului acestui bărbat. Nimic nu poate caracteriza mai bine pe un om, decât biblioteca sa, fiindcă cărțile acestea multe care le strânge cineva cu multă trudă într'un dulăpșor, vorbesc mai eloquent despre preocupățiunile sale. Cine are ambiția să adune în biblioteca sa cele mai de seamă produse ale spiritului omenesc, nu poate fi un spirit vulgar; aici se adevărește mai bine proverbul: «Spune mi cu cine te însoțești și îți voi spune cine ești». Biblioteca frumoasă a inspectorului domeniului, a cărui profesie eră economia, în care se aflau enciclopedii și lexicoane de tot felul, operele lui Goethe, Schiller, Lessing, Shakespear, Cervantes, Humboldt, Cambeil s'a risipit în toate părțile; însă ea ne este o dovadă despre aspirațiunile și cultura posesorului ei. În dosul acestei biblioteci stă bărbatul care s'a luptat cu toată puterea sufletului său la sediul comitatului pentru respectarea limbilor naționalităților, care a pledat cu însuflețire pentru drepturile națiunii sârbești ca deputat și ales congresual.

Numai un om cu înțelepciune pentru binefacerea culturii a putut să doneze la anul 1877 reuniunii culturale sârbești «Matița» 20.000 cor. pentru ajutorarea societății de teatru sârbesc și a studenților săraci, cari fac studii pedagogice sau de bellearte. O mărturie frumoasă despre cultura inimii fiertatului Schiffmann este și fundațiunea făcută în numele său și a soției sale Maria Bibits în Melence pentru fetele sărace gr.-or. Fundațiunea aceasta de 10.000 coroane se administrează de forurile bisericesti din comuna comună și din procentele ei se dau anual două fete sărace și cinstite câte 600—600 cor. ca zestre.

Dar dacă îi datorează sârbiilor cu mulțămăit acestui bărbat care eră înrudit cu ei, cu atât mai vărtos trebuie să-i binecuvântăm memoria noi românii, cărora ni-a făcut atâta bine deși a fost străin de neamul nostru. Cristofor Schiffmann a făcut donațiuni numai bisericii și școlii din B.-Comloș, dar cu toate acestea dânsul merita recunoștință nu numai din partea B.-Comloșenilor ci și din partea întregului neam, fiindcă l-a ajutat cu agoniseala sa la marea lui muncă culturală și fiindcă efectele binefacerilor lui nu se pot restrânge între hotarele acestei comune.

În cei 40 de ani, cât a petrecut acest bărbat în B.-Comloș, a dat un înălțător exemplu poporului cum trebuie să cinstescă legea și datinile, a fost un cercetător zelos al sf. biserici, învrednică preoții și învățătorii noștri de cea mai mare cinste. El eră bucuria copiilor, cari așteptau cu drag pe bătrânul, care le ploua crucerii la eșirea din biserică, sub ferestrele casei lui răsunau cele mai frumoase colinde în ajunul Crăciunului. Un merit neperitor și-a asigurat însă fericitul Schiffmann pentru progresul poporului nostru atunci, când a dat în seama sinodului protopresbiterial din B.-Comloș suma de 12.000 cor., care astăzi face 20.000 cor. ca din procentele acesteia să se deie stipendii tinerilor, cari voiesc să studieze teologia și pedagogia, dar aceștia după cum zice nobilul donator trebuie să fie: «săraci, cu purtare morală

distinsă, înzestrați cu frumoase calități mentale; cari nu exclud speranța de a deveni cetățeni cinstiți și cari vor fi capabili să învețe poporul numai la ce e bun și folositor».

Fie-ne permis ca la amintirea acestui act de binefacere să deschidem o mică paranteză. E curios că un străin vine și ne dă îndrumări, de unde trebuie să începem munca culturală, ca aceasta să aibă în mersul său succes. Pe preot și pe învățător, cari stau în contact neconținut cu poporul, ale cărui păcate și greșeli sânt chemați să te stărpească, trebuie să-i punem pe o mai înaltă treaptă de cultură sufletească și intelectuală. Poporul nostru trăiește exclusiv la sate, de aici ni se ridică întreaga inteligență, aici se pun bazele sufletului ei, deci ar fi firesc ca să jertfim totul pentru creșterea primilor formatori ai sufletelor noastre. Lucru care până astăzi nu se face; de aceea fie binecuvântată memoria aceluia care și-a dat rodul muncii sale pentru satisfacerea celei mai arzătoare necesități a neamului nostru.

Nu uită Schiffmann nici de hrana sufletească a preotului și a învățătorului, dându-i bibl. parohiale din B.-Comloș 233 opuri și 115 broșuri de conținut foarte variat, arătându-le prin această conducătorilor firești ai poporului, care sânt mijloacele pentru edificarea și cultivarea proprie. O faptă frumoasă creștinească izvorată din caracterul religios-moral al lui Schiffmann este și îngrădirea cu cărămidă a ambelor cimitere gr.-or. române pe spesele proprii. Și în punctul acesta le poate servi credincioșilor spre învățătură; recunoștința și pietatea față de părinții trecuți la cele eterne nu este iertat să piară din sufletele creștinilor adevărați; acolo unde mormintele sânt neglijate, ideea vieții transcendentale, care este cel mai puternic motiv religios, s'a întunecat, viața religioasă morală e în declin.

Prin anul 1870 ridică Schiffmann pe moșia sa, care astăzi după multe peripeții a ajuns în mâni românești, o cruce și lasă pentru îngrijirea ei una mie de coroane. Și prin faptul acesta servește fideițatului ca model; crucea, acest cel mai expresiv simbol al creștinismului, ar trebui să se ridice cât mai des pe țarinile credincioșilor noștri, ca spiritul religios moral să-i petreacă pretutindenea și să le fie lor ca un neamuit și puternic mentor, că sămânța numai prin voia celui de sus răsare și aurul roadelor coapte depinde dela mila Lui.

În anul 1880 dăruiește Schiffmann un edificiu și un iravilan pentru școala de fete gr.-or. Darul acesta numai acela îl poate aprea după merit, care știe ce importantă mare are în viața unui popor creșterea bună a fetelor și ce greu este să ridici la noi o școală nouă. E sigur, că cu cât mai mult se vor lumina credincioșii noștri și vor fi în stare să înțeleagă, că ridicarea unui popor pe toate terenele se începe cu educațiunea femeii, vor fi tot mai recunoscători acestui bărbat, care a știut așa de bine unde trebuie să deie ajutor în primul rând. Cea mai intensivă rază de lumină o aruncă însă asupra sufletului lui Schiffmann donațiunea sa de 4000 cor., care a făcut-o pentru ajutorarea acelor săraci din B.-Comloș fără deosebire de confesiune, cari nu din vina împrejurărilor noastre au ajuns la sapa de lemn și «cărora li-e rușine să servească». Ce suflet delicat, ce gândire nobilă a trebuit să aibă acel om, care a știut că pe cine i umilește și i doare mai crâncen sărăcia.

Actele sale de binefacere le încheie fiertatul Schiffmann cu donațiunea de 1600 cor. date bisericii gr.-or. române ca anual să i serbeze această amintire prin un păraștas. Eră firesc, ca bisericii să-i încredințeze păstrarea amintirii sale, el a iubit aceasta instituțiune așa de mult, fiindcă sub aripile ei ocrotitoare a crescut. Viața lui Schiffmann ne aduce aminte de un fapt foarte interesant din viața noastră națională: mai toți mecenajii noștri, fie ei ai bisericii sau altor așezăminte culturale de ale noastre, sânt caractere religioase produse de biserica noastră națională și de școala noastră confesională și să nu uităm că întreaga noastră viață culturală se bazează în mare parte pe faptele acestor eroi culturali, cari cu încetarea caracterului național al bisericii și cel confesional al școlii vor dispărea și ei.

Din 1902 începând în fiecare an în ziua de 19 Decembrie se cinsteste memoria lui Schiffmann prin o serbare școlară în B.-Comloș. Băieții și copile mici cântă, declamă poezii și fabule, pe care bătrânii le ascultă cu o adevărată evlavie și le sapă adânc în suflet. Răspândirea luminii în popor prin rostul copiilor nevinovați e cea mai potrivită formă de recunoștință față de omul, care până la moarte a simțit o bucurie nevinovată de copil, când a putut să aducă și pe alții la lumina binefăcătoare a culturii și când a fost în stare să aline durerile altora prin obolul său. Răsplata și-a aflat-o acest om în muzica sublimă a

conștiinței, pe care nu o aud numai acei oameni, a căror ideal a fost pe pământ să urce tot mai sus pe scara perfecțiunii.

De încheiere fie-mi permis să aduc spiritului nobil al lui Schiffmann cel mai adânc simțit omagiu de recunoștință în numele tuturor stipendiștilor lui. Fie-ți somnul lin și țărâna ușoară, copile de tâmplar, care ai suferit și ai muncit mult, ca să scapi de întunerecul mizeriei pe alți copii săraci ca tine și ca să le faci și lor cu puțință să meargă pe acelaș drum al adevărului, al bunătații și al frumosului, pe care ai mers tu viața întreagă!

Știrile zilei

Liberați. În procesul de spionaj din primăvară, tribunalul militar dela Cluj osândise la moarte 9 acuzați. Luni a sosit grațierea domnitorului Carol, și acuzații, spre marea lor bucurie, au fost îndată liberați. Sânt următorii: Coman Baca preot, David Pop, Spiridon Boita avocat, George Neagovici preot, Pompiliu Dan învățător, Ioan Coman preot, Romul Cristoloveanu învățător, Victor Pop și Iacob Muntean.

Încetează cenzura în Austria. Ministerul de interne austriac a dispus, ca măsurile privitoare la cenzura prealabilă să se desființeze.

Concedierea soldaților. Din cauza re-strângerii circulației trenurilor s'a sistat și acordarea concediului pe seama soldaților dela trupă pe timpul dela 20 Octomvrie până la 16 Noemvrie 1918. Numai în caz de moarte în familie poate soldatul să obțină concediu. Acei soldați cari sânt în concediu și cari ar trebui să se întorcă la trupă până la 30 Octomvrie au să se prezinte. — Intrucât sânt staționați în Tirol, Carinthia, Veneția, Istria, Görz, Gradiska, în provinciile litorale, sau în țările dinspre sud dela Dunăre, cu 5 zile mai târziu; aceia cari sânt staționați spre nord sau spre vest de Tisa, apoi în Salzburg, Austria de jos și de sus, Stiria, Boemia și Moravia cu 10 zile, aceia cari staționează în alte părți ale monarhiei, apoi în Polonia, România, Ucraina etc au să se prezinte cu 20 de zile după termenul indicat în certificatul de concediu. Aceia al căror concediu expiră după 30 Octomvrie, trebuie să se prezinte în timpul normal la trupa lor.

Comisar revocat. Dl ministru de culte și instrucțiune publică a revocat cu ziua de 11/24 Octomvrie a. c. pe *comisarul ministerial* numit pentru supraveghierea institutului pedagogic al seminarului nostru arhidiecezan Andreian.

Demonstrații în Germania. Ziarul *Voss. Zeitung* scrie: Ieri, în 27 l. c., s'au făcut în Berlin numeroase demonstrații, cu prilejul unui discurs al lui *Liebkecht*, care a declarat că astăzi a sosit vremea proletariului german și a sfârșit cu vorbele: Să trăiască republica socialistă! Mulțimea a aclamat pe Liebkecht ca pe un viitor președinte al republicii germane. — S'au ținut 5 adunări, organizate de partidul social-democrat. Au participat vreo 6 mii de persoane. S'au produs oarecare turburări, pe care poliția le-a reprimat fără greutate.

Studentii universitari români. Foia Poporului Român din Budapesta primește următorul comunicat:

«Universitarii români din Ungaria și Ardeal, ca intelectualii generației tinere din toate țările locuite de români, se solidarizează cu *declarațiunea* comitetului național român, citită în ședința dela 18 Octomvrie 1918 a parlamentului ungar, considerând comitetul național de adevăratul reprezentant al intereselor românești. — *Studentii români dela Universitatea din Budapesta.*»

Tratative româno-bulgare? Ziarul *Gazette de Lausanne* publică o telegramă din Paris. Iată conținutul ei:

«Sub conducerea Puterilor Înțelegerii au început tratative între România și Bulgaria pentru o definitivă deslegare a chestiunii Dobrogei.

«Bulgarii au recunoscut românilor dreptul de a avea o ieșire directă la mare.

«O înțelegere între cei doi vecini balcanici, va avea cea mai favorabilă influență asupra dezvoltării ulterioare a unor importante evenimente politice și militare.»

Armata înțelegerii în Balcani. Din izvor bine informat se comunică următoarele: Trupele din Sârbia ale înțelegerii nu sânt mai numeroase de 35 mii francezi și 25 mii de sârbi. Acești din urmă de obicei depun arma, îndatăce ajung acasă în țara lor. Puterile ce mai rămân, nu sânt îndestulătoare pentru a continua înaintarea și a obține rezultate hotărâtoare. Afară de

aceasta, sânt lipsite de numărul trebuincios al tunurilor de mare calibru. Depărtarea trupelor dela baza de operații, dela Salonic, este acum de 400 kilometri. Terenul de înaintare, fără linii ferate, fără drumuri, devine tot mai greu. O invaziune sârbească este astfel exclusă.

Rege al Boemiei? Ziarul *Petit Parisien* vestește, că deputați cehi în Paris au avut consfățiri intime cu privire la alcătuirea noului stat; și anume, a fost vorba, că ce fel de formă să i se dea: de monarhie, sau de republică? Majoritatea a votat pentru monarhie, cu prințul englez *Connaught* ca rege al Boemiei.

† Calistrat Coca. Din Cernăuț ni se anunță moartea consilierului consistorial *Calistrat Coca*, arhiepiscop al catedralei dela Cernăuț și autor al mai multor manuale de religie. A încetat din viață în etate de 65 ani, la 10 Octomvrie 1918. Odihnească în pace!

Prețul vinului. A scăzut dela 10—12 litrul la 5—8 cor., ear cel nou și la 2 cor.

Consiliu național evreesc. În conformitate cu manifestul împărătesc austriac, sub conducerea deputatului din Reichsrat, *Reizes*, s'a constituit *consiliul național evreesc din Galiția răsăriteană* pentru apărarea drepturilor și intereselor evreilor de acolo.

Comitet executiv slovac. Din izvor ceh se comunică următoarele: Pe temeiul încredințării consiliului național slovac, unde sânt reprezentate toate partidele slovace, s'a format, sub conducerea președintelui consiliului național Matei Dula, un comitet executiv. Membrii săi sânt: deputatul din cameră Dr. Paul Blaha, Cornel Stodola, social democratul slovac Lehovski și redactorul Stefanek.

Ziar nou. În Cernăuț apare cu 22 Octomvrie «*Glasul Bucovinei*», organ sub îngrijirea unui comitet, în sinul căruia aflăm și numele învățăului filolog Dr. *Sextil Pascariu* prof. universitar. Editor și redactor responsabil e *Dionisie* cav. de *Bejan*. Apare de 2 ori la săptămână: Marțea și Vineria și costă până la finea anului 1918 Cor. 6, un număr 30 de bani.

Redacția și administrația: Cernăuț, Piața principală Nr. 3.

Cuprinsul numărului prim: 1 Ce vrem? 2. Fraților, sântem cu voi! 3. Manifestul împărătesc. 4. Chemarea vremii. 5. Mersul războiului. 6. Răspunsul lui Wilson. 7. Sfârșitul dualismului. 8. Spicuri.

O recomandăm cu căldură tuturor intelectualilor noștri.

În loc de anunțuri funebrele despre moartea mult regretatului *Nicolae Dobrotă*, absolvent de teologie și de academia comercială din Gratz, părintele său *Nicolae Dobrotă*, paroh în Poiana, a binevoit a dăruii 50 cor, la «*Fondul Victor și Eugenia Tordășianu pentru înzestrarea fetelor sărace*»; ear în loc de cunună peritoare pe cosciugul lui, dl *Ioan Popa Nartea*, notar în Loman, a dăruit la acelaș fond tot 50 cor. Pentru prinos exprimă sincere mulțumite: Vic. *Tordășianu*, președintele Reuniunii sodalilor români din Sibiu.

Teritoriul Ungariei locuit de slovaci. Frunțașii cehilor cer pentru noul stat cehoslovac nu mai puțin de 16 comitate din Ungaria. După datele statistice oficiale, se găsesc însă numai 9 comitate, unde slovaci formează majoritatea locuitorilor. Se găsesc slovaci (socotind în procent): 91'8 în Trencin, 89'9 în Liptó, 84'8 în Zolyom, 75'1 în Arva, 71 în Neutra, 69 în Turotz, 58'3 în Sáros, 56'2 în Zips, și 54'8 în Bars. În comitatul Pojon locuiesc nemți și slovaci în părți egale.

Urmează comitatele Zemplin cu 27'1, Ung 22'4, Nograd 22'3, Abauj 18'7 slovaci. Mai sânt slovaci în comitatele Bichș și Cianad.

Orașul Pojon are 149, Cașovia 148 slovaci.

În cele 9 comitate, cu populațiune în majoritate slovacă, trăesc (în cifră rotundă) un milion de slovaci, 213 mii maghiari, 76 mii germani. Numărul tuturor slovacilor aflători în Ungaria este cam de două milioane. În nemjocită apropiere de granița boemă-moravă se află comitatele: Trencin, Arva, Liptó, Zips și Sáros. Legătră teritorială cu locurile cehe din Austria mai au și comitatele Turotz, Bars, Zolyom și Neutra.

Cartofi. Magistratul sibian anunță: În considerare că a sosit un transport mai mare de cartofi, familiile care doresc, pot lua în primire până la 20 kg de persoană, în localurile cunoscute.

Nr. 642/1918.

(275) 1-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III Sohar, protopresbiteratul Abrudului, se publică concurs nou cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român» Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B, pentru întregirea dotației dela stat.

Cererile de concurs, instruite conform legilor din vigoare, se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis, iar concurenții cu prealabila încuviințare a subsemnatului, se vor prezenta în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică, spre a cânta, cuvânta sau celebra.

Abrud, 6 Octomvrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Abrudului, în conțelegere cu comitetul parohial.

Petru Popoviciu,
protopop.

Nr. 379/1918.

(271) 3-3

Concurs

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român» pentru întregirea următoarelor posturi din tractul Deva:

1. Un post de capelan cu drept de succesiune în parohia de clasa III Nevoș, pe lângă parohul Ioan Șinca.

Emolumentele capelanului sânt, afară de dotațiunea dela stat menită pentru capelan, încă jumătate din toate venitele stolare din biserică și afară de biserică de orice natură, precum și jumătate din birul preotesc.

2. Un post de paroh în parohia de cl. III. Almașul mic cu filia Archia.

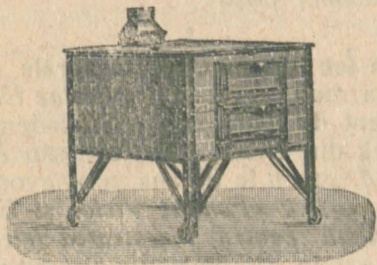
Emolumentele sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs se vor înainta subsemnatului oficiu în termenul deschis, iar concurenții sânt poțitiți a se prezenta pe lângă încunoștințarea subsemnatului în vre-o Duminică sau sărbătoare la biserică spre a cânta, cuvânta, eventual celebra.

Deva, la 4 Octomvrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Deva în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dr. Ioan Dobre,
protopop.

Cuptor de casă

coace ieftin și rațional pâne sănătoasă, gustoasă, ușor de mistuit. Cere cu 3/4 mai puțin material de foc.

Se poate coace de două ori, fără a face a doua oară foc.

Se mișcă pe roate. Poate fi așezat în anticameră, în bucătărie, chiar și afară în liber.

În orașul Sibiu și în împrejurime se întrebunțează spre mulțumire deplină.

Depozit de

sobe de faianță (Kachelöfen),
≡ sobe de foc permanent ≡

și tot soiul de cuptoare, se găsesc earăș în mare asortiment la

Carl F. Jickeli, Sibiu și Alba-Iulia

Cartoane pentru coperiș sau Hârtie de cătran (Dachpappe)

: de bună calitate se află earăș la :

Carl F. Jickeli, Filială, în
1-3 (273) Sibiu, Piața mare.

Nr. 342/1918 Prot.

(269) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei vacante Almașul mic cu filia Bunești, de clasa III, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru congruă.

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în termenul deschis, iar concurenții să se prezinte în comună — cu știrea subscrișului, — pentru a face cunoștință cu poporul.

Geoagiu, 27 Septemvrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Geoagiului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Popovici,
protopop.

Nr. 338/1918.

(270) 3-3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa III. Cigău în sensul ord. Cons. Nr. 9133 Bis. dela 5 Sept. a. c. se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru congruă; îmbunătățire pusă în vedere.

Cererile de concurs să se înainteze la subsemnatul oficiu în termenul deschis, iar concurenții să se prezinte în comună — cu știrea subscrișului — pentru a se face cunoșcuți cu poporul.

Geoagiu, 25 Septemvrie v. 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al Geoagiului în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Ioan Popovici,
protopop.

Nr. 522/1918. prot.

(272) 3-3

Concurs

În conformitate cu Veneratul ordin consistorial din 25 Septemvrie a. c. Nr. 9833 Bis. se publică concurs pentru întregirea postului de paroh din parohia de de clasa III. Târnăve, în tractul Sighișoara, cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele împreună cu acest post sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dela stat.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis, iar concurenții pe lângă încunoștințarea subsemnatului să se prezinte în vre-o Duminică sau sărbătoare în biserică spre a cânta, cuvânta, respective celebra, și a face cunoștință cu poporul.

Sighișoara, 6/19 Octomvrie 1918.

Oficiul protopresbiteral ort. rom. al tractului Sighișoara în conțelegere cu comitetul parohial concernent.

Dimitrie Moldovan,
protopop.

QMSXYKZLMXVZ

nu înțelegem

pentru ce sânt frumoase unele dame; dar vom înțelege, îndată ce aflăm că întrebunțează pudră-Diana și cremă-Diana.

Prețurile:

Doză de probă. . . . 3— K
Doză mare . . . . . 6— K

De vânzare pretutindenii**Absolvent**

al școlii comerciale superioare române, versat în toate lucrările de birou, caută serviciu. — Adresa la ziar.

„Kinton“.

Piese muzicale de Tib. Brediceanu.**Doine și cântece românești pe teme populare.**

(Canto și piano)

Caiet I (ediția a doua).

Foaie verde, foi de nuc.
Cântă puil cucului.
Spune, măndro, adevărat.
Vai, bădiță, dragi ne-avem.
Bădișor depărțitor.
Cine m'aude cântând.
Bade, zău, o fi păcat.
Bagă, Doamne luna 'n nor.

Caiet II (ediția a doua).

Știi tu, bade, ce mi-ai spus.
Vino, bade, iar acasă.
Năcăjit, ca mine, nu-i.
Floare fui, floare trecui.
Cântec haiduceș I.
După ochi ca murele.
Trageți voi boi.
Cine n'are dor pe vale.

Caiet III.

Păsărică mută-și cuibul.
Leagănă-te frunzuliță.
Turturea din valea sacă.
Cântec haiduceș II.
Ce vii, bade, târzior.
Tu te duci, bade, sărace.
Foaie verde, foaie lată.
Pe unde umblă dorul.

Caiet IV.

Pe sub floră mă legănai.
Foaie verde, pup de crin.
Sas în vârful dealului.
Măndro, de dragostea noastră.
Când treci, bade, pe la noi.
Frunză verde, frunzuliță.
Auzi, măndro, cucu-și cântă.
S'a dus cucul de p'aici.

Caiet V.

Nou! { Măi Timișe, apă rece.
De când, bade, tu te-ai dus.
Floricea de pe apă.
Cântec haiduceș III. } **Nou!** { Bade, după dumneata.
Cucule cu peană sură.
Toată lumea-i dintr'un neam.
Câte flori sânt pe pământ. }

Jocuri românești pe teme populare.

(Piano solo)

Caiet I (ediția a doua).

De doi (Lugojana) I.
Măzărca.
Ardeleana (ca în Banat) I.
Pe picior I.
Ardeleana I.
Brău I.
Hora (ca în Banat) I.
Ardeleana (ca în Banat) II.

Caiet II (ediția a doua).

Ardeleana (ca în Banat) III.
Pe picior II.
Ardeleana II.
Țarina.
Invărtita I.
De doi II.
Ardeleana III.
Brău II.

Caiet III (ediția a doua).

Brău III.
Ardeleana (ca în Banat) IV.
Hațegana.
Invărtita II.
Pe picior III.
Ardeleana (Abrudeana) IV.
Brău IV.
Ardeleana (ca în Banat) V.

Caiet IV

Hora (ca în Banat) II.
Invărtita III.
Brău V.
Pe picior IV.
Ardeleana V.
Brău (Danșu) VI.
Ardeleana (ca în Banat) VI.
Din Maramurăș.

Caiet V.

Nou! { Hora III (a fetelor).
Ardeleana VI.
De doi III.
Brău VII. } **Nou!** { Invărtita IV.
Ardeleana (ca în Banat) VII.
Ardeleana VII.
Brău VIII. }

Prețul unui caiet Cor. 10'— fr.

La șezătoare,**Icoană din popor (I act cu un preludiu). Text de C. Sandu-Aldea și I. Borcia.**

Cuprinsul:

Preludiu și cor.	Nr. 4. A lui Moș Marin.	Nr. 9. Cântec haiduceș.
Nr. 1. Doina lui Sorin.	" 5. Melodrama.	" 9a. Solo de fluter.
" 2. Măndruță cu ochii verzi.	" 6. Cântecul Ilenei	" 10. Brău.
" 3. Cântec din bătrâni.	" 7. De masă.	" 11. Duet.
	" 8. Scenă.	" 12. Invărtita și cor.

Partitura pentru canto și piano Cor. 16'— fr.

Rândunica, vals (ediția a doua)	Cor. 5'— fr.
Vioarele, vals (ediția a doua)	" 5'— "
Aurora, vals	" 5'— "
Quadrille, pe motive românești	" 5'— "
Preludiu Hora din «Serata etnografică» (ediția a doua)	" 5'— "
Hora (Do ♯ minor— Cis moll) (ediția a doua)	" 4'— "
Hora (Re ♯ major— Des dur)	" 4'— "
Nou! { Hora (La ♯ major— As dur)	" 4'— "
Hora (La ♯ major— As dur)	" 4'— "

Piese epuizate au apărut în edițiuni noi. :: :: De vânzare la toate librăriile românești.

Depozit general: **LIBRĂRIA ARHIDIECEZANĂ Sibiu (Nagyszeben).**